

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

The Development of a model for Developing Teacher Competency in Educational
Institutions using Professional learning Communities Under the Office of the Second-
ary Education Service Area 24

ธนัฐ มาตขรธา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอน
ที่ 1 การพัฒนารูปแบบ และขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จาก 7 โรงเรียนในสหวิทยาเขตห้วยเม็กหนองกงศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาสาระในการพัฒนา ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา และส่วนที่ 4 แนวปฏิบัติของสถานศึกษา 2) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครู, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การพัฒนาครู

*ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมภูอั้งพัฒนวิทย์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

Abstract

The purposes of this study were 1) to develop a model for teacher competency development in educational institutions using a professional learning community. 2) Evaluate the model for teacher competency development in educational institutions using a professional learning community under the Office of the Secondary Education Service Area 24. There were 2 steps of research methods, namely step 1, model development, and step 2, model evaluation. Samples were experts, school directors, teachers and educational personnel from 7 schools in the Huay Mek United Campus, Nong Kung Si under the Office of the Secondary Education Service Area 24, Academic Year 2019, a total of 89 persons. The instruments used in the research were questionnaires, a structured interview form and a model evaluation form. The statistics used for data analysis were mean standard deviation, median and interquartile range.

The results of the research were as follows. 1) The model for developing teacher competency in educational institutions by using professional learning communities under the Office of Secondary Education Service Areas, Region 24, comprised 4 main components: Part 1 Objectives of the Model, Part 2 Content Structure for Development, Part 3 Development Process, and Part 4 School Practice Guidelines. 2) For model evaluation, it was found that the model had appropriateness at the highest level and the probability at a high level.

Keywords: Teacher Competency Development Model, Professional Learning Community, Teacher Development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทย 4.0 ที่ขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม (Innovation Driven) ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยให้มีศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ ดังนั้น “ครู” จึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพของคนไทย โดยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การพัฒนาครูในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงและมีวิวัฒนาการมาโดยตลอดแต่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกยุคใหม่ (OECD, 2016: pp. 189-191) ดังนั้นปัจจัยความสำเร็จของประเทศไทย 4.0 คือครูที่มีสมรรถนะสูงในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักนวัตกรรม Cochran-Smith ดังที่นายกสมาคมวิจัยการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (AERA) กล่าวว่า “คุณภาพของครูขึ้นอยู่กับคุณภาพของนโยบายการเตรียมครู” พร้อมทั้งกล่าวว่า “นโยบายที่มีการวิจัยเป็นฐานจะแก้ปัญหการพัฒนาครูการยกระดับคุณภาพครูและคุณภาพนักเรียน (McKenzie & Richmond, 1998: pp. 1-14)

คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ สามารถสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพในการพัฒนาระดับมาตรฐานวิชาชีพให้สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้วิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้รับการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: น. 76) สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ด้านคุณภาพการศึกษา เกี่ยวกับผลการประเมินภายในประเทศ พบว่า คุณภาพการศึกษาไทยไม่ค่อยน่าพึงพอใจนัก ทั้งนี้ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เป็นสาเหตุจากครูทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ, 2561: น. 32)

จากการศึกษาวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสรุปเกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านครู ประเด็นการพัฒนaborมครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูและสถานศึกษา กรณีการพัฒนaborมไม่สอดคล้องกับความต้องการของครูว่า ควรประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และใช้ผลการประเมินเป็นเกณฑ์ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมพัฒนาตามความต้องการจำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: น. 121) ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาครูในแต่ละรอบปี พบว่า ครูได้รับการพัฒนาค่อนข้างมาก แต่ขาดการติดตามและประเมินผล การนำความรู้ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีความซ้ำซ้อนของหลักสูตรและสาระในการพัฒนาครูไม่มีความชัดเจนว่าหลักสูตรการพัฒนาตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการพัฒนาและสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนี้ครูยังขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่องไม่มีการวางแผนระยะยาว (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561: น. 84)

ปัจจุบันพบว่าการพัฒนาสมรรถนะครูยังไม่มีรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะครูที่ชัดเจนในการพัฒนาสมรรถนะครู ซึ่งหากมีการคิดหารูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะของตนเองและพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีการวิเคราะห์ความต้องการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการพัฒนารูปแบบ มีการติดตามและประเมินผล เพราะผลที่ได้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาครูให้มีระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องอาศัยรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสม จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ครูจึงไม่สามารถที่จะหยุดการเรียนรู้ โดยต้องพัฒนาทั้งความรู้และเทคนิควิธีการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ การพัฒนาวิชาชีพครูจึงถือเป็นปัจจัยหลักในการนำไปสู่คุณภาพของครูผู้สอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: น. 131) กฎหมายได้กำหนดระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้ความพร้อม ความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาตนเองของครู เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในตนเองของครูที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ซึ่งปัจจุบันกำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่อยู่ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ มี

โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 55 โรงเรียน ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาและข้าราชการในสังกัดได้มีการเข้ารับการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ การพัฒนาศักยภาพ ในการปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการอบรมและพัฒนาการส่งเสริมให้บุคลากรได้ศึกษาต่อ การส่งเสริมการพัฒนา วิทยฐานะ และพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของครู เป็นต้น โดยในการพัฒนาดังกล่าวได้มุ่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ โดยเฉพาะการพัฒนา สมรรถนะในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ ภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญและ ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัญหาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

จากการสังเคราะห์เอกสารรายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดพื้นที่ ปีการศึกษา 2561 (2561: น. 6) ซึ่งโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะครูมาอย่างต่อเนื่อง จากรายงาน ผลการพัฒนาครูที่ผ่านมาพบสภาพและปัญหาการพัฒนาครู ดังจะเห็นได้จากการพัฒนาครูของเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้วิธีการจัดอบรม ประชุม สัมมนา ศึกษาดูงานให้กับครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ เข้ารับการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การพัฒนาผู้ เรียน การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การจัดการเรียน รู้สะเต็มศึกษา (STEM) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสมรรถนะครูในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว จากการส่งครูเข้าร่วมการพัฒนา ร่วม กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควรซึ่งครูผู้สอน บางส่วนยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการพัฒนามาถ่ายทอดและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ในชั้นเรียนได้ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะครูมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อ ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดพื้นที่ต้องเตรียมครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้นครูยุคใหม่จึงต้องมีสมรรถนะใน การเรียนรู้และการปรับตัว ครูจึงต้องพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอในขณะเดียวกันก็ต้องมีทักษะในการทำ หน้าที่ครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการพัฒนา สมรรถนะครูดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดย ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เพื่อให้ได้รูปแบบการ พัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นจะเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดพื้นที่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 อย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าเมื่อมีการใช้รูปแบบดังกล่าวใน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในบริบทของสถานศึกษาได้อย่าง ต่อเนื่องแล้ว จะทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดพื้นที่มีสมรรถนะครบทุกด้าน สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่การพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
2. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาสาระในการพัฒนา ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา และส่วนที่ 4 แนวปฏิบัติของสถานศึกษา

คู่มือการพัฒนา หมายถึง คู่มือที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมอุยงพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีส่วนประกอบที่สำคัญ 14 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมา 2) หลักเกณฑ์การพัฒนา 3) วิธีการพัฒนา 4) มาตรฐานการพัฒนา 5) วัตถุประสงค์การพัฒนา 6) ระยะเวลาการพัฒนา 7) กรอบหลักสูตรการพัฒนา 8) โครงสร้างหลักสูตรการพัฒนา 9) วิธีการพัฒนา 10) วิทยาการ 11) สื่อและนวัตกรรมการพัฒนา 12) การประเมินผลการพัฒนา 13) แนวปฏิบัติสำหรับผู้เข้ารับการพัฒนา และ 14) ตัวอย่างการดำเนินการจัดกิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

คู่มือครู หมายถึง คู่มือที่ใช้ประกอบในการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีส่วนประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวปฏิบัติกิจกรรม 2) ความเป็นมา 3) หลักการ 4) ขั้นตอนการดำเนินการ 5) กำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม 6) การบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรม และ 7) สรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมรรถนะครูในสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของครูโรงเรียนมัธยมอุยงพัฒนวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

สมรรถนะหลัก หมายถึง สมรรถนะที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพที่เป็นแกนสำคัญในการพัฒนาความรู้ ทักษะการปฏิบัติ เจตคติและสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะการคิดคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ การปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการแก้ปัญหา

สมรรถนะครู หมายถึง สมรรถนะวิชาชีพครูที่เป็นพื้นฐานความรู้ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะของบุคคลด้านวิชาชีพ ซึ่งกำหนดมาจากมาตรฐานวิชาชีพ โดยดำเนินการร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรจากองค์กรทางวิชาชีพ

มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดแกนกลางที่คุรุสากำหนดจากสมรรถนะครู ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา ในภาพรวมเป็นข้อกำหนดที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน สามารถปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติและเจตคติ

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์หรือผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากมหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่มีประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสาขาอาชีพนั้น ๆ รวมถึงวิชาชีพครูที่มีประสบการณ์ในสถานศึกษา

ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จำนวน 80 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน ในแต่ละชั้นใช้วิธีการจับสลากอย่างง่ายมาประมาณ 15% ของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สอบถามในรอบที่ 1 และ 2) แบบสอบถามในการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใช้สอบถามในรอบที่ 2 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบ จากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 มีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) มีค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์ ครอนบักอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนน้ำหนักของระดับความสำคัญของข้อรายการนั้น รอบที่ 3 คือ ใช้แบบสอบถามเช่นเดียวกับรอบที่ 2 พร้อมกับบอกตำแหน่งค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละข้อคำถามที่คำนวณได้จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน ในปีการศึกษา 2562 โดยผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิล่วงหน้า 1 วัน พร้อมส่งข้อความวิจัยทาง E-mail และสัมภาษณ์ผ่าน Application Line และ 2) ดำเนินการศึกษเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูจากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสืบค้นเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครู มาสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และจัดกลุ่ม (categorized) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3) โดยหาค่ามัธยฐาน (Mdn.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQ.R.) มีค่ามัธยฐาน (Mdn.) ตั้งแต่ 4.00-5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQ.R.) มีค่าตั้งแต่ 0.00-1.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน จากมหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน และกลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 รวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและคู่มือการใช้รูปแบบ มีข้อความถาม จำนวน 10 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์ ครอนบัคอัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และทำการวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2562 โดยการนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิล่วงหน้า 1 วัน พร้อมส่งข้อความการวิจัยด้วยตนเองและสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวที่โรงเรียน

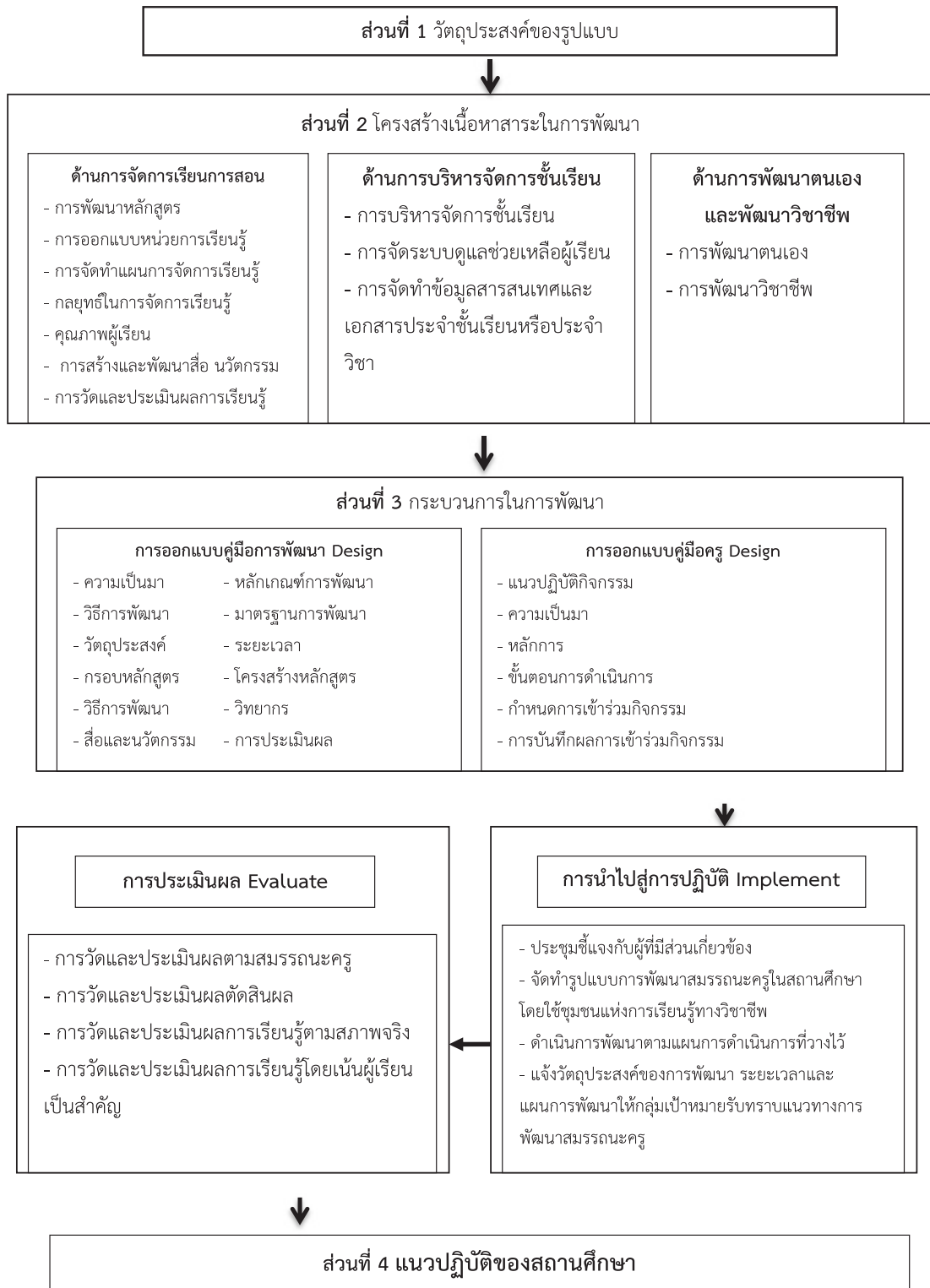
การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นที่สนทนากลุ่มและปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบตามข้อเสนอแนะ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยหากมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผู้วิจัยถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับมากถึงมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ได้ข้อค้นพบดังนี้ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาสาระในการพัฒนา ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา และส่วนที่ 4 แนวปฏิบัติของสถานศึกษา ส่วนผลการพัฒนาแนวปฏิบัติสถานศึกษาตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แบ่งระยะการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ก่อนการพัฒนาสมรรถนะครู ระยะที่ 2 ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะครู และระยะที่ 3 หลังการพัฒนาสมรรถนะครู มีกิจกรรมดำเนินการ (PLC) จำนวน 27 กิจกรรม ผลการพัฒนาคู่มือการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (ฉบับสมบูรณ์) มีส่วนประกอบที่สำคัญ 14 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมา 2) หลักเกณฑ์การพัฒนา 3) วิธีการพัฒนา 4) มาตรฐานการพัฒนา 5) วัตถุประสงค์การพัฒนา 6) ระยะเวลาการพัฒนา 7) กรอบหลักสูตรการพัฒนา 8) โครงสร้างหลักสูตรการพัฒนา 9) วิธีการพัฒนา 10) วิทยากร 11) สื่อและนวัตกรรมการพัฒนา 12) การประเมินผลการพัฒนา 13) แนวปฏิบัติสำหรับผู้เข้ารับการพัฒนา และ 14) ตัวอย่างการดำเนินการจัดกิจกรรม ผลการพัฒนาคู่มือครูตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ฉบับสมบูรณ์) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งคู่มือครูมีส่วนประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวปฏิบัติกิจกรรม 2) ความเป็นมา 3) หลักการ 4) ขั้นตอนการดำเนินการ 5) กำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม 6) การบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรม และ 7) สรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรม ดังภาพ 1

ภาพ 1 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ดำเนินการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการพัฒนารูปแบบ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ภาพรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.57	0.17	มากที่สุด	4.19	0.27	มาก	4.57	0.28	มาก
2. โครงสร้างเนื้อหาสาระในการพัฒนา	4.58	0.32	มากที่สุด	3.99	0.47	มาก	4.58	0.48	มาก
3. กระบวนการในการพัฒนา	4.59	0.18	มากที่สุด	4.09	0.33	มาก	4.59	0.34	มาก
4. แนวปฏิบัติของสถานศึกษา	4.53	0.22	มากที่สุด	4.20	0.27	มาก	4.53	0.28	มาก
รวม	4.57	0.15	มากที่สุด	4.12	0.22	มาก	4.13	0.23	มาก

จากตาราง 1 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

อภิปรายผล

1. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 โครงสร้างเนื้อหาสาระในการพัฒนา ส่วนที่ 3 กระบวนการพัฒนา และส่วนที่ 4 แนวปฏิบัติของสถานศึกษา ส่วนการพัฒนาแนวปฏิบัติสถานศึกษาตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีระยะการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ก่อนการพัฒนาสมรรถนะครู ระยะที่ 2 ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะครู และระยะที่ 3 หลังการพัฒนาสมรรถนะครู มีกิจกรรมดำเนินการ (PLC) จำนวน 27 กิจกรรม ผลการพัฒนาคู่่มือการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีส่วนประกอบที่สำคัญ 14 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมา หลักเกณฑ์การพัฒนา วิธีการพัฒนา มาตรฐานการพัฒนา วัตถุประสงค์การพัฒนา ระยะเวลาการพัฒนา กรอบหลักสูตรการพัฒนา โครงสร้างหลักสูตรการพัฒนา วิธีการพัฒนา วิทยากร สื่อและนวัตกรรมการพัฒนา การประเมินผลการพัฒนา แนวปฏิบัติสำหรับผู้

เข้ารับการพัฒนาและตัวอย่างการดำเนินการจัดกิจกรรม ผลการพัฒนาคู่มือครูตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีส่วนประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวปฏิบัติกิจกรรม ความเป็นมา หลักการ ขั้นตอนการดำเนินการ กำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม การบันทึกผลการเข้าร่วมกิจกรรมและสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา นพคุณ บรรจบ บุญจันทร์ และสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2561: น. 232-244) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ได้ข้อค้นพบดังนี้ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินด้านความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบเป็นแบบอย่างวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินงานและเป็นคำอธิบาย คำบรรยาย หรือแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจแนวทางปฏิบัติได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ส่วนการศึกษาของชวลิต ชูกำแพง (2560: น. 6) ได้สรุปแนวทางของความสำเร็จในการดำเนินการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นั้น เกิดจากการทำงานด้วยสัมพันธภาพที่ดี โดยมีค่านิยมที่มีนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีต่อนักเรียนแล้วยังทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำเพ็ญ หนูกลับ (2563: น. 98-108) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ได้ข้อค้นพบดังนี้ “ได้รูปแบบ 3ร เพื่อการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครู” หรือ “3ร โมเดล” ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ร-เรียนรู้จากการฝึกอบรม 2) ร-เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 3) ร-เรียนรู้จากเครือข่าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภัทร เดชะวัฒน์ศิริดำรง (2562: น. 123) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครูคืนถิ่นภาคกลางตอนบนตามมาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ข้อค้นพบดังนี้ 1) ได้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูคืนถิ่นด้วยการเสริมสร้างประสบการณ์ในสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูคืนถิ่นด้วยการเสริมสร้างประสบการณ์ในสถานศึกษาหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญต่อแนวทางการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูคืนถิ่นด้วยการเสริมสร้างประสบการณ์ในสถานศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุศรา อุดทะ และจิตติมา วรณศรี (2563: น. 305-316) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ข้อค้นพบดังนี้ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) สมรรถนะของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการ

วิเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาและด้านการบริการชุมชน 2) วิธีการพัฒนาสมรรถนะ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การพี่เลี้ยงสอนงาน การศึกษาดูงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 3) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การออกแบบหลักสูตร การดำเนินการพัฒนา การนิเทศติดตามผล และการประเมินผล ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย พบว่า รูปแบบมีความเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก ส่วนงานวิจัยของ กรณ์ยพล วิวรรณมงคล (2561: น. 92-114) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ข้อค้นพบดังนี้ 1) ผลการพัฒนากระบวนการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ระยะที่ 2 การพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ขั้นที่ 1 ร่วมสร้างกลุ่มและวิเคราะห์ปัญหาจากผลการเรียนรู้ขั้นที่ 2 วางแผนกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ขั้นที่ 3 สร้างองค์การการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 4 ร่วมสะท้อนจากผลลัพธ์ระยะที่ 3 เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน (Best Practice) รูปแบบมีประสิทธิภาพเชิงประจักษ์โดยได้ดำเนินการนำมาสังเคราะห์และนำไปผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ ทดลองใช้จริง และนำไปตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งยืนยันประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น 2) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า (1) ครูมีความรู้ความเข้าใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาสำหรับครูก่อนการพัฒนาสูงกว่าหลังการพัฒนาอยู่ในระดับดี และ (3) ความคิดเห็นของครูต่อการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หุทัย อนุสรราชกิจ และวราลี ถนอมชาติ (2562: น. 1-11) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี ได้ข้อค้นพบดังนี้ 1) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูปฐมวัยที่เกิดจากการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีลักษณะที่สำคัญคือ (1) ความเป็นกัลยาณมิตร (2) การมีเป้าหมายร่วมกัน (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (4) การรวมพลัง และ 2) ผลการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ครูเกิดการพัฒนาดตนเองที่สะท้อนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในประเด็นหลักของการจัดการเรียนรู้ คือ (1) การวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ (3) การประเมินผลการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนในสหวิทยาเขตห้วยเม็กหนองกุ้งศรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 24 ควรนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปปรับใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ควรนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการขยายผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

1.3 ผู้ที่จะนำผลจากการวิจัยและการพัฒนาตามรูปแบบสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ แนวปฏิบัติของสถานศึกษา คู่มือการพัฒนาและคู่มือครูให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 หน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจในการนำรูปแบบสมรรถนะครูในสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำรูปแบบที่ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานในแต่ละองค์กรได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งนี้ทำในขอบเขตของการพัฒนาสมรรถนะครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในบริบทของกลุ่มโรงเรียนหรือระดับอื่น ๆ เพื่อศึกษาว่าการนำกระบวนการ PLC ไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูได้ผลอย่างไร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูให้ประสบความสำเร็จได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้การใช้กระบวนการ PLC มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- กัณย์พล วิวรรณมงคล. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ**. 11(3), 92-114.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. **วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 23(2), 1-6.
- บำเพ็ญ หนูกลับ. (2563). รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. **วารสารคุรุสภาวิทยากร**. 1(1), 98-108.
- โรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1. (2561). รายงานผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561. ภาพสันธุ์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.
- วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2562). การพัฒนาสมรรถนะครูคืนถิ่นภาคกลางตอนบนตามมาตรฐานวิชาชีพครูของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **สภาวะการศึกษาไทย 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0**. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). **ปัญหาครู: ปัญหาที่รอการปฏิรูป**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ. (2561). **การวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและพัฒนาวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ: บริษัทศรีอนันต์การพิมพ์ จำกัด.
- หุทัย อนุสรราชกิจ และวรลณี ถนอมชาติ พรหมพิทักษ์. (2562). การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 9(2), 1-11.
- อนุสร อุดทะ และจิตติมา วรรณศรี. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 22(4), 305-316.
- อริสา นพคุณ, บรรจบ บุญจันทร์ และสุวิมล ตั้งประเสริฐ. (2561). การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. **วารสารชุมชนวิจัย**. 12(3), 232-244.
- McKenzie, F.D., & Richmond, J.B. (1998). **Linking health and learning: An overview of coordinated school health programs**. New York: Teachers College Press.
- OECD. (2016). Poland-Economic forecast summary (June 2016). (Online). Available from: <http://www.oecd.org/economy/poland-economic-forecast-summary>.